

tionis ad superiora cognoscat et
 sapiat celestis gaudij iestimabile
 preciositate. atq; eiusdem ineffabile
 delicositate et interminabile eter
 nitate. **H**ec est illa crux beata
 quatuor fimbriis terminata. In qua
 anima deuota cum tuo dulcissimo
 sposo ihesu xpo debes iugiter pen
 dere meditando. **H**ic est curus igneus
 quatuor rotis sumatus. In quo debes
 per tuum fidelissimum amicum assidue
 contemplando celi palacium conscen
 dere. **H**ec est illa quadruplex regi
 o videlicet orientis/occidentis/aq;
 lonaris/et meridionalis/ qua tu o
 anima cotidie debes pegrinando
 intrare/ et tuum dilectum specialissimum
 in ea speculando querere et uestigare
 ut possis dicere cum sposa. **I**n lectulo
 quieti per noctem quem diligit anima mea
 hec quatuor tangit apostolus/ cum subiun
 git/ ut possitis comprehendere cum om
 nibus sanctis que sit longitudo. etc.
Fructus istius salutifere exerci
 tationis si digne laudabiliter exe
 quatur/ est felicitas eterna que est
 summum et pulcherrimum et se suffi
 cientissimum nullo extra se indiges.
In quo videbimus et amabimus voca
 bimus et laudabimus in eternum et
 ultra/ eum qui est benedictus in secula.
Hunc fructum promittit apostolus quoniam
 sermonem concludit dicens. **U**t im
 pleamini in omnem plenitudinem dei.
Hanc plenitudinem tunc inueniemus/
 quando deus factus fuerit voluntati me
 titudo pacis/ rationi plenitudo lu
 cis/ memorie continuatio eternita

tis. **T**unc enim deus erit omnia in omnibus
 cum a ratione omnis error/ a voluntate
 omnis dolor/ et a memoria omnis timor
 recesserit. **E**t successerit illa quam
 speramus mira serenitas/ divina io
 cunditas eterna securitas. **H**unc
 tractatum instigante consilia propter
 simpliciores quosque simplicibus
 verbis de sanctorum dictis copulaui per
 modum cuiusdam dialogi. **I**n quo anima
 deuota veritatis eterne discipula me
 ditante interrogat et homo interior
 mentaliter loquendo respondet. **U**t autem
 ad inestimabilem contemplationem
 istius mentalis exercitationis pue
 niam? ab exordio incipiam? et ad
 primum luminum humiliter inuocando
 accedam? genua cordis deuote
 flectam? ante thronum lucis et eterne
 maiestatis et ante solium indiuidue tri
 nitatis lacrimis et gemitibus inces
 sabiliter clamem? ut deus pater
 per suum benedictum filium donet in spi
 ritu nobis gratiam ut possim? cog
 noscere quem sit longitudo/ latitudo sub
 limitas et profundum ut per hanc peruen
 gam? ad eum qui est omnis desiderij
 finis et complementum. **A**men.

Capitulum primum Quomodo anima
 exercitabitur mentaliter ut videat
 qualiter est formata per naturam

Anima

De queso o homo si post
 deuotam inuocationem diuine
 magnificentie et per humile im
 plorationem eterne sapientie domini per flex
 ibile supplicationem superne pietatis et
 clementie gratiam exercitandi mentaliter autem

In sanctis omnibus delectabilis in
quātū in eo assidue delectatur. in
creaturis omnibus admirabilis quia
omnia potēter creat sapienter gu
bernat. benigne dispensat. admirat
roz. Cū deū per voluntatē diligo
meipsum transformo. Hec est enim
virtus amoris ut talē te esse oportet
quale est illud quod amas. Res
cognosce ergo o anima mea quod mira
est inestimabilis dignitas est. eē
nō solū restigiū creatoris quod est
cōmune omnibus creaturis. sed eē
imaginē quod est propriū creature
rationalis. Lauda igitur anima mea
dominū/ lauda deū tuū spon. Exp
giscere lauda. exulta et gaude. quod
in signata sis dei imagine. decorata
similitudine principis rationis. cas
pax eterne beatitudinis. Sed quia
hec modica nō in merito forte ius
di carentur si forte finirent. exulta
et lauda. quia cū predictis dedit tibi
bi naturā immortalē. substantiā in
corruptibilē. durationē intermin
nabile. vitā perpetuā. imago em
trinitatis nō esses si termino mor
tis pcludi posses Aug. xv. de ci
uitate dei. O anima adūte quod cre
ator tuus post illud esse dedit tibi
ppetuum esse. post hoc dedit tibi
vivē sentire discernē. sensibus te
decoravit. sapiētia illustravit. Tuā
igitur pulchritudinē atēde. ut in
telligas qualē debeas pulchritu
dinem diligere. Quod si temetipsū
expedit cōtemplari nō sufficis. cur
saltē quid de te estimare debeas ex

iudicio alieno nō ppendis. Spon
sū habes de cuius pulchritudine si
nō dubitares. scires quod tā pulcher
tam formosus. tā vnicus dei filius
tuo aspectu captus nō esset. si cum
singularis decor et ultra ceteros
admirandus nō traxisset. hec Aug.
Sed hec fortasse o anima nimis
ingrata tibi videntur modica. Prop
terea audi tercio dignitatē admi
rabile. quod tante es simplicitatis quod
nichil potest domū mentis tue in
habitare. nichil potest in ea mans
sionē facere. nisi simplicitas et pu
ritas trinitatis eterne. Ecce quid
dicit sponsus tuus. Ego in quāda partē
ad eū veniemus et mansionē apud
eū faciemus. Et alibi in euangelio
Zachee festinās descende. quia
hodie in domo tua oportet me
manere. Illi enim menti illi soli
possibile est. qui eā creavit. Ipse
enim est qui intimior intimo tuo esse
phibetur. ut dicit Aug. Gaude
igitur o felix anima quod potes eē tanti
hospitis hospita Bernardus. O fe
lix anima quod cotidie cor suū mūdatur
in habitantē deū suscipiat. cuius
hospes nullo bono indiget. quia
auctorem omnium bonorum in se habet.
O quā beata anima apud quā deus
sibi requiē iuenit. quod dicit psalmista. Qui
creavit me requiē in tabernaculo
meo. negare siquidē ei celi requiē
non potest. quod sibi in hac vita requiē
paravit. Hec Bernardus. O anima ni
mis es auara. si nō sufficit tibi tantū
hospitiū pntia. quia scio quod tā liberal

est q̄ cōmunicabit tibi de bonis
suis/ q̄ tā pius est q̄ ditabit te de
donis suis. **N**ullo em̄ mō deceret
tantū p̄ncipē/ si hospita suā p̄mit
teret indigentē. **A**dozna igit̄ tha
lamū tuū a suscipe regē factorem
tuū/ de cui? p̄ntia exultabit a leta
bitur tota familia tua. **O**vere miā
a multū admirabil̄ s̄ma. **R**ex cui?
pulchritudinē sola luna miratur/
cui? magnitudinē celū a tra reuerē
tur/ de cui? sapia celestiu sp̄irituū
agmina illuian̄/ de cui? clemēcia
oim̄ beatorū collegia satiant̄. talis
tuū o aia deſideat̄ hospiciū. tuū ce
naclū plus q̄ celeste palaciū ap
petit a exoptat. **D**elicie em̄ sue sūt
eē cū filijs hoim̄. **S**i hec adhuc
te nō mouēt ad laudandū crea
torē tuū cōuerte cōtemplationis
radiū ad q̄rtū b̄nificiū a cognosce
q̄ tāde capacitatis ē palaciū tuū.
q̄ nulla creaturā sufficit satiaē tuū
desideriū. **H**ugo de sancto victore
Ois iocūditas/ ois suauitas/ ois
potētia/ ois opulēcia rex creaturā
rarū afficē cor hūanū p̄t/ faciare
nō p̄t. **A**nselm? **O**is creaturā que
deus me? nō est michi inopia est
Et q̄re? **R**euera sc̄dm̄ gregoriū in
moralib? **A**ia humana q̄ ad deū
appetendū facta ē. q̄c q̄d infra deū
appetit min? est. **I**deoq; iure ei nō
sufficit qd̄ deus n̄ est. **I**avt estimo
aia sufficēter vidisti tuā nobilita
tem q̄ est valde laudabil̄. cōuerte
nūc radiū cōtemplationis ad tuā
sup̄ ceteras creaturas ptatē. que

reuera est mirabil̄. **H**ugo de arra
aie. **O**aia mea qd̄ dedit tibi spon
sus tu? **R**espice mūdū istū om̄is
natura ad hūc finē cursū suū dir
git. vt tuis vtilitatibus deseruiat
tuis oblectamētis sc̄dm̄ distribu
tionē tēporū indefinēter occurrat.
Vide iā aia mea a diligēte cōfideā
q̄ creator tu? sp̄osus a amicus to
tā machinā mūdialē ad tuū ordi
nauit ministeriū. **E**cce angeli pur
gant a inflāmant tuū affectū. illu
mināt a informāt tuū intellectū.
p̄ficiūt et custodiūt tuū subiectū.
Magna dignitas est habē tales
doctores/ cōsolatores a tales con
seruatores. **O**aia si videre posses
q̄nto gaudio quātoq; trepidio
assistūt orantib? intersūt meditā
tibus/ quāto studio nos in bono
cōseruāt/ quāto desiderio nos a sa
lutē nostrā eternā expectāt. **C**elū
tibi deseruit p̄ suū motū. lūmaria
celi per suū influxū. sol creat tibi
diē. luna illūmat tibi noctē. ignis
tēperat tibi aeris frigiditatē. aer
tibi mitigat ignis internā calidi
tatē. aqua tibi mūdāt fetorē. mi
tigat tibi sicū ar dorē et fecundat
terre vigore. **T**erra o te sustētat
sua soliditate. recreat sua fertili
tate. delectat sua amenitate. **E**cce
aia breuē discurristi per singula
ab inferiorib? ad sup̄iora a inue
nisti q̄ ois creatura ad hunc finē
ex d̄ina ordinatione cursū suū di
rigit q̄ten? tuis vtilitatib? deseruiat
tuisq; oblectamētis indefinēter

occurrat Sed caue anima mea ne
nō sponſa ſed adultera dicatis ſi
munera dantis pluſq̄ affectum
amātis diligis **Aug?** in libro cō-
feſſionū **De** tibi ſi oberras in reſti-
gijs ſuis. **Si** nutus ſuos pre eo
amas a nō aduertis purgate mē-
tis intelligentia/quid innuat lux
beatiffima / cuius nut? et reſtigia
ſūt oīm creaturay deus a forma
Adhuc ſi ignoras te o pulcher-
rīma mulierū egredē et abi poſt
reſtigia gregū id eſt irrationabi-
lium creaturay q̄ ſunt reſtigiū
creatoris tui **Tu** vero ſpeculū bea-
tiſſime trinitatis / ergo omnibus
dignior a excellencior o probaris
Et paſcē edos tuos iuxta taber-
naula paſtoris id eſt cōuerte co-
gitationes tuas ad choros ange-
lozū quib? q̄dāmodo ſimil es in
natiua et cōciuis eris in gloria.

Qualiter anima eſt deforma-
ta per culpam.

Anima

Iam ſatis ſilui diu tacui/
nūc cū verecūdia a ruborē
compelloz cōfiteri a dicē
q̄ hanc dignitatē modicā aduer-
ti. **Amorē** meū heu ego infelix et
mīſera nimis indigne proſtitui-
factorē meū nō pro hijs omnib?
glorificauī / deū meū ppter dona
ſua nō benedixi / et nō adorauī eū
to to tēpore vite mee / nimis indig-
ne irreuerēter vane a negligēter
vixi **Et** vt fateor ſcđm **Bernardū**

Quāto pfectius dignitatez meā
aspicio / tanto magis vitā de gene-
rem me duxiſſe confundor et eru-
beſco **T**imeo em q̄ tanto grauior
ſit culpa / quanto dignior a nobis
lior ſit natuā **F**ormido q̄ tāto gra-
uior eſt offenſa / quāto maior eſt
illius q̄ offendit excellētia **P**er-
timeſco q̄ tanto peior eſt iniuria
quāto maiora fuerūt illius cui in-
iuriā irrogauī beneficia **H**eu dñe
deus me? ex dignitate ſubſtantie
iam perpendo vilitatē malicie ex
ſpecioſitate nature cognoſco de
ſozmitatē culpe / ex recordatione
beneficioz acceptozum / intelligo
magnitudinē factorū meoz. **D**e
michi miſere / iam video iam cog-
noſco q̄ quicq̄d a ſūmo dato ē ac-
cepi ad vſū vite / miſerabilē inflexi
ad vſū prauitatis et culpe. **T**ran-
quillitatē hūane pacis ad vſum
cōnūti vane ſecuritatis. **P**eregris
nationē terre pro inhabitatione
dilexi / patrie ſalutē a pulchritudis
nem corporis redegi in ſeruitutez
voluptatis. **O**bertatis habūdā-
tiam non ad neceſſitatē corporis
ſed ad ſupfluitatez expendi miſere
cupiditatis / tpa ſerena et blandi-
menta aeris ad amorē michi ſer-
uire coegi terrene delectationis.
Timeo heu et valde ptimeſco vt
ſiml me ſerire puniendo debeant
que vicijs meis male ſubacta ſer-
uiebant. **H**omo **Q**uā anima
aliquaſiter iam perpēdo q̄ bona
eſt tua cognitio **E**x v̄bis em tuis

sentio / q̄ nō fuit frustra mea am-
 monicio **V**idetur michi q̄ lumine
 diuino sis aliquo aliter illustrata .
 et tactu veri luminis mota . **Q**uia
 secundū **G**regoriū in moralibus
Unusquisq̄ dū tactu veri luminis
 illustratur . sibi ipsi ostenditur . **U**t
 vnde cognoscat quid est iusticia .
 inde erudiat quid est culpa **U**nde
 sancti viri quo alcius apud deū
 virtute dignitate proficiunt eo
 subtilius indignos se esse depres-
 hendūt . quia dū primi luci fue-
 rint quicq̄ eis in seipsis latebat
 inueniūt . **H**ec **g**regorius . **I**gitur
 anima si luce veritatis tacta digni-
 tatem tuā quā hatten? nō attens-
 disti cognoscis **S**i culpā qua crea-
 torem tuū offendisti intelligas .
 et vidisti quāz graciose formata
 sis per naturā . **V**ide nunc quā vi-
 ciose deformata sis per culpā **A**n-
 selmus . **R**educ anima erūpnosa
 et misera ad memoriā enoime deli-
 ctū . et pduc in celū vsqz rugitūz
 et lamentū . **C**ogita anima p̄fida
 dei / adultera xp̄i quid feceris **D**e-
 reliquisti in celo castum amatore
 tuū / contēpisti factorē tuū / repu-
 diasti sponsū tuū / turbasti deum
 tuū / irreuerēter tractasti angelū
 custodē sanctū tuū . **E**ras templū
 christi / sponsa dei / sacrariū spūscā
Que est ista subita cōuersio et res-
 pētina mutatio / de dei v̄gine facta
 est corruptio sathane / de sponsa
 christi scortū execrabile dyaboli .
Hec **anselm**? **R**ecordaē o anima

pp̄ter quid vendideris decorē tuū
 et pp̄ter quid abiceris honorem
 tuū / pro q̄ tam turpiter fedaueis
 vultū tuū q̄ tanta bona pro tāvili
 precio vendidisti . **O** anima quāē
 te tot bonis spoliasti / q̄re frustra
 tantis te honorib? priuasti / q̄re
 tot bona opera neglexisti / tot an-
 nos / tot dies / tot horas sine fruc-
 tu vixisti . **A**nima **R**ecognos-
 co homo q̄ verū loqueris / et non
 īmerito me de tanta trāsgressione
 rephendis **B**ernard? **O** domine
 deus meus quot tpa effluerunt
 in quib? sine fructu vt aspicio viri
 corā te q̄modo subsistā . **Q**uomō
 ad te leuare potero faciē meā in
 illo magno et terribili examine /
 quando enumerari iusseris omēs
 dies meos q̄rens fructū in eis **O**
 domine de? cur intermisi te nullo
 tēpore vsari in corde meo / te tota
 mente amplecti / in tua dulcedine
 delectari **O**mnia īteriora mearū
 tūc erant quando teā non erant
 cū a te habeat oīs creatura q̄cqd
 hz desiderabile laudabile / delecta-
 bile . **H**ec **bernard**? **H**eu domine
 nūc intelligo sed cōfiteri erubesco
 species et decor creaturaz decepit
 oculū meū / et non adūtū quia spe-
 ciosior omnib? creaturis tu es / q̄z
 bus tantūmodo vnā guttā tue in-
 estimabilis pulchitudinis cōmū-
 nicasti . **Q**uis em̄ ornauit celū sy-
 deribus / aerem volucrib? / aquaz
 piscibus / terrā plantis et floribus
 hoīes in corpore diuisis colorib?
 B g

in mente varijs virtutib? **N**ōne
 clementissime pater per te illa cē
 lestiū spirituū agminavarijs do
 nis sunt ornata. **N**omme p te sera
 phim ardent dilectōne/cherubin
 lucent cognitione / de tuis donis
 iudicant throni / de tuis muneribz
 bus dominant' dominationes ins
 citi / ex tua virtute presunt princi
 patus / ex tua potestate demones
 arcent potestates / ex tua p̄funda
 potentia miracula faciunt v̄tutes
Ex tuo p̄cepto archangeli mag
 nis nūciant maiora. **A**ngeli vero
 minoribz significāt minora. **S**ed
 quid sūt hec ōnia nisi tue pulchr
 tudinis modica scintilla. **O** bone
 ihesu fons vniūse pulchritudinis
 ignosce michi misere q̄ tuaz pul
 chritudinē tam sero cognoui / tam
 tarde amavi p̄pterea miserabiliē
 oberaui. **D**ulcedo etiā creaturaz
 decepit gustū meū / et nō aduertī
 q̄ melle dulciōr es. **T**u em̄ melli
 et omni creature dulcedinē suam
 ymo tuam cōmodasti / et non est
 aliud in creatura dulcedo vel de
 lectatio nisi tue dulcedinis / q̄ ab
 scōndisti timentibz te / demonstra
 tio. **U**nde dulcedo oīm creaturaz
 si quis iuste aduertit nihil aliud
 facit / nisi q̄ ad tuā dulcedinē eter
 nā inuitat. **O** ihesu fons vniūse
 dulcedinis ⁊ pietatis / ignosce m̄ /
 q̄ tuā inestimabilē et mellifluam
 dulcedinē increatā non cognoui
 nec degustavi. p̄pterea miserabil
 iter oberaui et animā meā vsqz

modo filiquis porcorū saturavi.
Sed heu nunq̄ vt timeo de pane
 filioz tuoz manducaui / ideo sem
 per in delicijs mūdi ieiuna et fa
 melica p̄mansī. **G**regorius **Q**uia
 int? gustare nolum? paratā dul
 cedinē. **P**ropterea ieiunia fame
 lia amam? miseri famē nostram.
O dulcissime ihesu modo video
 modo agnosco q̄ omnis dulcedo
 tibi contraria / fuit michi afflictio
 et magna miseria. **A**ugustin? in
 libro confessionū. **T**u em̄ miseri
 cordissime deus etiam in peccatis
 meis semper michi aderas / piissī
 me cernens ōnes iniquas delecta
 tiones meas et malas / amarissī
 mis respiciens amaritudinibz /
 docens p̄ flagella si wellē sine ama
 ritudine non possem nisi in te do
 mine. **S**ed heu hanc doctrinam
 non intellexi. **P**ropterea obera
 ui semperqz in delicijs meis mis
 quis timui proditorē tuū accusa
 torē tuū reprehensorē formidas
 ui aliquociens conscientā / et ex
 pau multociens infamiam / non
 nūqz horui gehennā / et tamē
 heu ego misera inter tot tormen
 ta non mutavi voluntatē p̄p̄tiam
Decepit etiam odor creature ol
 factum meū / et ignoravi q̄ odor
 tuus. **O** bone ihesu superat ōnia
 aromata. **O** bone ihesu fons odo
 ris cuius suauitas facit indefinen
 ter post te currere et infatigabil
 iter laborare. **I**gnosce michi q̄ tā
 sero te cognoui / tā tarde in odore

vngentorum post te cucurri. **P**uto
 tamen et per hoc me non excuso
 quod odor illius celestis apothecae
 huic terreno fetori quo infecta
 etiam non miscetur. **D**ecipit etiam so-
 nus falsarum creaturarum auditum
 meum et nescivi nec sensi / quod dulcia
 faucibus electorum tuorum eloquia tua
 quod suavia auribus amicorum tuorum com-
 filia tua / quod leuia manibus sanctorum
 tuorum mandata tua. **O** ihesu fons
 sapientie / auctor scientie / consilia-
 torum casti consilij fac me vel saltem
 modo audire vocem tuam / sonet
 vox tua in auribus meis. **C**um
 quanta amaritudine recogito quod
 fefellit me illa vox miserrima / can-
 tancium et dicentium **V**enite fru-
 amur bonis que sunt / coronemur
 nos vobis antequam marcescant / et non
 nos pretereat flos temporis. **V**i-
 no precioso et vnguentis optimis
 nos impleamus nullibi quod relin-
 quamus signa leticie. **H**anc vo-
 cem audiui et non intellexi quod
 nam omnia vana sunt et visu dig-
 na. **O**mnia enim hec et huius simi-
 lia cito pertranterunt et velud um-
 bra euauerunt. **Q**uid enim via-
 na hec omnia amatoribus suis
 contulerunt quem fructum tunc ha-
 buerunt in illis in quibus nunc con-
 funduntur et erubescunt. **O** domine
 deus meus / lumen cordis mei / pa-
 nis anime mee. **V**irtus amaricas
 mentem meam non te amabam et
 fornicabar abste a fornicanti mi-
 chi sonabant euige euige. **A**micis

dia huius mundi fornicatio est
 abste. **Q**uid miserius misero non
 miserante super seipsum. **S**ed inter
 hec omnia tu amantissime deus
 michi semper aderas vocem tuam
 frequenter audiui inspirationem
 tuam salutiferam sensi et non consensi
Quocumque michi illud salutiferum
 consilium inspirasti. **P**eccasti quiesce
 desine erubescere. **A**d que ego mis-
 sera more secuta beati **A**ugustini
 in libro **C**onfessionum **V**erba som-
 nolenta aliquando respondi **D**o-
 mine expecta me modicum sine me
 paululum / modo a vanitate quiescit
 modo de malignitate erubescam
 omnia et vana et mundana dere-
 linquam **S**ed heu modicum non ha-
 bebatur modum et paululum in lon-
 gum ibat. **I**tem **A**ugustinus de
 verbis domini **I**psa segnicies est
 res que multos eternaliter occi-
 dit et finaliter in peccatis detinet
 quod se ad vocem domini non corrigunt
 peccatores. **V**ocem quidem occul-
 te inspirationis audiunt sed vitam
 non corrigunt dicentes / cras cras
 et subito ostium clauditur / rema-
 net quod peccatorum foras extra ar-
 cham celestis patrie / cum voce
 coruina / quia pro peccatis gemit
 re noluit cum columba. **G**rego-
 rius. **H**eu quam multos in pec-
 catis peius sua felicitas prostra-
 uit. **M**ultos diuturna pax iners-
 tes reddidit / eosque morum manus
 hostis grauius pertulit / quos
 longe quietis usu negligentes.

negligentes iuuenit **I**te **G**regori?
Quos de? vt conuincant diucius
 tollerant/non conuincos durius dā
 nat **S**ed o homo vt tibi mee infel
 licitatis hystoriā pfectius manis
 festem/profiteor quia hec omnia
 mee infelicitati non sufficebant/
 sed ad tumultū damnationis heu
 mūdana mollicies tactū meū ni
 mis miserabiliter decipiebat/ et
 ignorauit q̄ tā suauis o bone ibu
 esset tu? amplexus/ tā honestus
 attactus tuus/tam deliciosus con
 iunct? tuus **C**um em̄ te amauero
 munda sū/cū tetigero casta sū/cū
 accepero virgo sū **T**u? o domine
 ihesu amplexus non maculat sed
 mūdant/ tu? attactus non inquinat
 sed sanctificat **O** ihesu fons vniū
 se dulcedinis a suauitatis ignosce
 michi q̄ tam sero credidi/ quānū
 habet deliciositatis quānū honest
 tatis quānū iocunditatis/quādo
 leua tue diuine sapientie a cogni
 tionis est sub capite meo id est ra
 tione et dextera tue diuine clemē
 tie et delectionis amplexabit me
 id est voluntatē **H**eu me miserā q̄d
 vniū tā dulcē tā suauē tā delicio
 sum et tā salutiferū potest expiri/
 quam inter brachia tantū sponsi
 quiescere/inter oscula tantū regis
 et amici fideliter obdormire **H**āc
 dulcedinē senserat anima deuota
 quando optabat dicens **O**sculef
 me osculo oris sui. **N**unquid
 has delicias anima deuota erat
 experta quando orabat ardens a

iam pene deficiens pre dilecti sui
 cōcupiscentia dicens in **C**anticis
Quis michi det te fratrem meū su
 gentē vbera matris mee vt inue
 niam te solū foras a deosculer te
 et iā me nemo despiciat **A**pprehē
 dam te et introducam te in domū
 patris mei et in cubiculū genitris
 cis mee ibi me docebis/ et dabo ti
 bi paulum ex vino condito a ex
 musto malagranatoꝝ meoꝝ **Q**u
 enarrare sufficiat nisi qui mente
 gustasset/ quānū habet verbum
 dulcedinis a deuotionis/quā bene
 ponderat et recte cribzatur/deuo
 ta mente. **U**nde expositionē deuo
 te mentū relinquo **S**ed o domine
 deus si hec tā dulcia sunt cogitāti
 q̄ dulcia esse possunt degustanti
Si tam suauia sūt legenti q̄ con
 solatoria erūt p affectū sciēti
Aug? **F**ac me dulcissime ihesu
 int? gustare p amorē quod extra
 gusto per cognitionē/ fac me sen
 tire p affectū quod sentio p intel
 lectū **S**ed que resania que infer
 nalis furia tanto tempore a me p
 hibuit talia et tanta mentis mee
 solacia tam diuina gaudia tā mel
 liflua cōuiuia **D**ic queso o homo
 que est tantū mali causa que tantū
 piculi ratio que tantū damni oc
 casio **H**omo **V**ideo o anima
 q̄ iam fatigata laboribus. iam
 vexata doloribus vltra inuenire
 non valeas/ cui tantū damnū il
 latū ascribas **P**eto igitur vt cum
 paciētia audias si tibi tantū mali

causam demonstrauero si tibi tanti damni inimici ostendero. Jam pro parte hoste tetigisti aliquas liter/tame forte pre dolore mentis non aduertisti. **H**abes o anima mea inimici domesticum hostem amicum/aduersarium propinquum/ qui tibi malum pro bono reddidit a specie amicitie crudelior existit inimicus. **H**is omnibus et alijs infinitis bonis te puauit/hic hostis salua tua reuerentia est cara infelixa misera multum tamen tibi dilecta. **H**anc cum pauidisti inimicum pessimum contra te crexisti. **H**anc cum honorasti hostem crudelissimum contra te armasti hanc cum fortis varijs et pccosis retribuidisti/ omnibus interioribus ornamentis spoliasti/nescies quod dicit beatus **Gregorius** in omelia. **U**nde inquit caro ad tempus suauiter uiuit inde spiritus in eternum torquetur et ingemiscit. **E**t contra quod plus caro pmititur eo plus de spe celesti animus letatur. **U**nde pro tanta iniuria nobis pro te illata continere amplius me non valeo/ quin tantum malum huicque sibi silencio pcculo se pertransitum reprehendat. **S**cio inquit **Bernardus** in meditationibus. o anima quendam que pro plures annos tecum vixit/ad mensam tecum sedit/ abum de manu tua suscipit/ et in sinu tuo dormiuit/ cum voluit tecum colloquiui habuit/hic iure hereditario seruus tuus est/ sed quia delicate nimis enutristi eum/ et te in seruitute redegit et calcaneum suum leuauit

sup caput tuum. **O** anima miserabilis et misera quis te liberabit de vinculo pccatorum huius. **E**xurgat deus et cadat armatus et conterat inimicus. **I**nimicus inquam contemptor dei amicus mundi cultor dyaboli. **Q**uid tibi videtur de illo. **S**i idem sentis mecum dicas/ reus est mortis crucifigatur. **N**oli ergo dissimulare/ noli differre noli pccare. crucifige crucifige eum. **S**ed in qua cruce. **I**n cruce domini nostri ihesu christi/ in qua est salus vita et resurrectio nostra. **R**ecole igitur o anima pccatorum tua/ attende quod es insignita dei imagine/ decorata eius similitudine/ desponsata fide dotata spe/ prelecta caritate/ redempta sanguine/ pccatorum gentium/ capax beatitudinis quid tibi cum carne. **U**nde ista patetis si diligenter conditiones eius aduertis. **N**umquam vilius sterquilinum vidisti. si eius miseriam enumerare velis quam onusta sit peccatis. pruriens concupiscens eius. occupata passionibus. polluta illusionibus. confusione plena. ignominia repleta. quid de ea habes aliud quam cogitationes fedas et imundas et in similitudinem porci connumerari. **H**ec **bernardus**. **I**dem o anima deuota erubescere volutari in seeno que es de celo. **I**dem sup **Cantica**. **O** anima donec in carne es inter spinas versaris et necesse est vt temptationum tribulationes et pugnationum aculeos grauius patiaris. **U**nde dicitur tibi in canticis. **S**icut liliam inter spinas

sic amica mea in te filias **O** candidus
 liliū. o tener et delicate flos. incre-
 duli et subuersores sunt tecum et
 cum scorpionibus habitas **V**ide
 ergo quomodo caute ambules inter
 spinas **C**aro et mundus pleni sunt
 spinis conuersari cum eis et non ledi
 diuine potentie est et nouitatis hu-
 mane. **Hec bernardus?** Est et alius
 inimicus fortis et crudelis qui mira-
 caliditate omnium discutit consuetudi-
 nes. ventilat curas. scrutatur affectus
 et ibi semper querit causas nocendi
 ubi quicquid viderit studiosius occu-
 pari. **N**ouit enim hic hostis anti-
 quus ab initio humani generis inimi-
 cus/ cui ipse illecebras gula inge-
 rat/ cui viri inuidie infundat/ cui
 blandimenta luxurie obiciat/ cui
 vana superbie incantamenta permittat
 nouit quem metu opprimit/ quem
 gaudio fallat/ quem admiratione
 seducat **H**abet etiam aliquos sibi ob-
 ligatos quorum ad alios decipiendos
 ingenij vtilitatem et linguas **O** anima
 fragilis ad decipiendum/ facilis ad
 capiendum/ difficilis ad surgendum
 qualiter istius crudelis aduersarij la-
 queos euadere poteris/ quem tantis
 subtilitatibus perditum agnoscis **Hec**
leo pp **A**nima **N**unc video iam
 permittere cognosco sicut dicit **Aug**.
Consuetudo peccati est quod non facile
 cognoscitur ab eo qui ipso peccat/ sed
 mox cum cepit se quasi ab illo alienare
 tunc demum cognoscit in quanta fedi-
 tate iacuit **I**gitur quia iam aliquoties
 me ipsam a peccato alienare incipio

et per hoc me et peccatum agnosco/ me
 amplius a planctu continere non valeo
O domine deus meus tu impressisti mihi
 amabilem imaginem tuam/ et ego super
 induxi odibilem imaginem diabolicam
Heu heu miser homuncio/ quod de-
 monis imaginem super impressi super
 imaginem dei. **C**ur non odi eius imi-
 tationem cuius abhorreo nomen **I**lle
 sponte cecidit/ ego volens corruui.
Ille nulla prece de te vindicta pecca-
 uit superbiens/ ego visa eius pena
 peccavi contentens/ ille semel ino-
 centia est institutus/ ego multo dies
 sum restituta/ ille se erexit contra eum
 qui se fecit/ ego me erexi contra eum
 qui me fecit/ ille deum dereliquit permi-
 tentem/ ego fugi deum persequentem/ ille
 persistat in malicia deo reprobande/
 ego curro a deo misericorditer re-
 uocante **E**t si ambo contra deum/ ille
 tamen non contra regentem se/ ego vero
 contra morientem per me **E**go eius ima-
 ginem horrebam/ tamen in multis me in-
 uenio horribiliorem **F**uge fuge a
 me o horribilis serua. **S**i me video
 est horroz intolerabilis/ si non videro
 est mors inuitabilis **O** quam felix qui
 sibi est horribilis/ multo felicior cui
 mors eterna sensibilis **A**nselmus.
O pater patientissime. o rex cle-
 mentissime. te gere non valeo. excusare
 nequeo. et tamen confiteri non modicum
 erubescio. **N**am causam tantorum malorum
 inuenio. iam quod prius latuit
 agnosco **Bernardus in medita-**
tionibus **C**or meum miserum dum
 futurum non curauit gaudium.

nec diuinū queſiuit conſiliū. a ſe ipſo fuit elongatū in amoē tereſtriu occupatū. dumq; elapſus fuit ab illis a inuolutum in iſtis. vanitas ipſū recepit. luxuriā pol- luit. auaritas abduxit. cruciaba- tur inuidia. torquebat iracūdia. di- uidebatur auaricia. auiciebat acci- dia. ſicq; immergebat omib; vicijs qz vñ bonū qd ſibi ſufficere po- tuit dereliquit. **A**beant ergo miſſi- me de? in obliuionē coraz te omnia male conſūpta mea tpa/et cōcede vt hoc tps mei reſiduū forte ni- mis breue et momentaneū ſit tibi honoriſicū/michi fructuoſū/et primo edificatoriū. **I**ā piſſime deus ppter magnitudinē dāni qd infelix a miſera miſerabilē incurri- video a cognosco qz meipſū a pec- catū meū ſufficiēter vt merui des- plangē nō valeo/ſi tāta debet eſſe nō in merito pcti deteſtatio. quāta fuerat in miſera volūtate delecta^o. **H**omo **Q** anima ſi pro te vt aſſeris nō potes nec ſufficis delictū tuū deplangē/neceſſe habes te ad aliquē ſanctoz cōuertere. **A**n ignoras qz ſcdm **Bernardū**. **S**es- cūq; habes acceſſū ad deū vbi ma- trem habes ante filiū. filiū aū pa- trem. **M**ater pro te oſtendit filio pectus et vbera. filius patri latus et vulnera. **P**utas qz vlla poterit ibi eſſe repulſa/vbi tot ſūt carita- tis indicia. **I**n piculis ergo et in an- guſtijs ac in rebus dubijs mariā cogita/mariā inuoca. **N**ō recedat

a corde tuo. non diſcedat ab ore tuo. **I**pfam ſequēs nō deuias. ipſa ſam rogans nō desperes. ipſa te- nente nō corruis. ipſa ptegente non metuis. ipſa duce nō fatiga- ris. ipſa p̄pitia ad veniā puenis. **H**ec **Bernardus Anſelmus** **D**ic igitur o anima cū magna mentis fiducia. **O** dñā ſi tuus filius p te factus eſt frater noſter / nōne tu per ipſū facta es mater nrā **E**xul- tabo a letabor. quia quicqd iudi- cabitur de me pendet ex ſentētia matris a fratris mei. **A**nima **C**um peccaui in filiū irritaui ma- trem. **M**atrē offendē non potui ſine iniuria filij. **Q**uid ergo o hō faciā. **Q**uis recōliabit me. **Q**uis michi placabit matrē irritato fi- lio. **H**omo **E** anima nō du- bites ſi ambo ſunt offenſi. ambo ſūt clementes. ambo piſſimi. **C**ō- fugiat ergo reus iuſti dei ad piā matrē. **R**efugiat reus offenſe ma- tris ad benignū filiū a dicat. **D**e? qui factus es filius femine ppter miſericordiā. **F**emina que facta es mater dei ppter miſericordiā aut miſeremini mihi impie peccatrici aut oñdite m̄ magis miſericordē ad quē ego miſcā cōfugē valeam. **A**nima **Q** ſanū conſiliū tuū qd conſolatoriū eſt michi miſere verbū tuū. **Q**uia quando peccatū meū recte aſpicio/tūc inuenio tūc agnosco qz elementa per peccata mea pollui/celos inq̄naui/aſtra celi obſuſcaui. **D**ampnatos in in-

inferno cruciaui/scōs in celo p̄tur
 bari/angelos michi ad custodiā
 deputatos irreuerēter p̄tractaui
 Unde ab omnib⁹ hīs auxiliū pe
 tere p̄timeſco. Et quia iuſti iuſte
 michi indignatī ſūt ad ipſos con
 fugere nō p̄ſumo. **Homo** **Q**
 anima nimia eſt trepidatio tua/
 q̄uis placita ſit humiliatio tua.
 An ignoſcas q̄ multi ſancti pec
 cauerūt/qui qualiē nobis peccāti
 bus miſereri debeant in ſuis mag
 nis peccatis didicerunt. Cogita
 moyſen p̄phetam eximīū de dīna
 potentia deſperantē. Cogita da
 uid regē ſanctiſſimū contra dīnā
 legē adulterio ⁊ homicidio peccā
 tem. Agnoſce ſalomonē ſapien
 tiſſimū idola vana adorantē. Cog
 noſce manāſſē regem iniquiſſimū
 qui plus q̄ omnes reges iſrahel
 peccauerat qui dicebat. Peccata
 mea ſup numerū arene maris et
 nō ſū dignus videre altitudinem
 celi pre mīſtitudine inīq̄tatis mee/
 hos ſemp cogita veniā impetrans
 tes. Sed quid plura de ſanctis ve
 teris teſtamenti. Cogita nunc et
 aduerte paucos de ſanctis noui
 teſtamenti. Vide Matheū ſedens
 tem ad theoloneū peccatorem ⁊
 publicanū ⁊ aſſūptū in diſcipulū
 Vide paulū lapidantē ſtephanū
 ⁊ electū in aplin. Vide petrū x̄pm
 abnegantē/⁊ moy veniā impetrā
 tem. Vide militē x̄pm crucifigen
 tem et tamen de diuina miſericor
 dia p̄ſumentē. Poſtremo cogita

o anima q̄ illa famoſa ⁊ imunda
 peccatrix maria magdalena ſcā
 eſt ſingularis et ſpecialis ch̄iſti
 amatrix. Om̄s em̄ quotq̄t mō cū
 deo regnāt/vel olim ſicut nos pec
 cauerūt/vel ſaltē peccaſſe potuiſ
 ſent/ſi eos dīna clementia a pctō
 nō p̄ſeruafſet. Quia cuiq̄q̄ do
 natū eſt vt peccāe penitus nō po
 tuerit/nō eſt hoc natūe humane
 ſed diuine gratie. **Amima** **I**
 nunc ſecure p̄phetas ⁊ reges im
 plozo. Audacter martires ⁊ apo
 ſtolos inuocabo/ōſſeſſores vir
 gines et viduas cōſtanter inter
 pello. Sed tamē pre omnib⁹ hīs
 dei genitricē ſacraſſimā virginē
 Mariā cōſidentius adorabo. Scio
 enī q̄ tā pia dulcis et ſuauiſ eſt
 Maria/ q̄ nec nominari poteſt/
 quin accendat nec cogitari/quin
 recreet affectū diligentīū ſe. Hec
 eſt illa que ſalutem omnibus im
 petrauit/et totius mundi repara
 tionē inuenit. **Hec bernard⁹ anſel
 mus** **Q** femina mirabiliter ſingu
 laris et ſingulariter mirabilis/p
 quā elementa renouātur/infirmi
 medicātur/homines ſaluantur/⁊
 angeli reintegrantur. **Q** femina
 gratia plena/de cui⁹ pleitudinis
 habundantia reſperſa reuiuſcit
 omnis creatura. **Bernardus**. **Q**
 benedicta genitrix vite/inuentrix
 gratie/mater ſalutis/p te acceſſū
 habem⁹ ad filiū tuū/vt p te nos
 ſuſcipiat qui per te datus eſt no
 bis. Exauſet apud ipſū integritas

tua culpam corruptionis nostre
humilitas tua o beatissima venia
impetret vanitati nostre. **O** bene
dicta per gratiam quam iuenisti/per
misericordiam quam peperisti/fac
vt qui mediante te dignatus es
fieri particeps miserie nostre te in
tercedente nos faciat particeps
glorie sue.

**Qualiter anima reformatata est
per gratiam**

Homo

Am nunc vt estimo o anima
aliqualiter metitorie conuer
tisti radiū contemplationis
ad videndū qualiter reformatata sis p
naturā et quō deformatata p culpā
conuerte nunc radiū tuū/iā vt spero
p contritionē depurata ad intueūdū
qualiter sis reformatata p grā. Scire
tū debes/ q quāto perfectius p con
tritionis lauachū caligo mētis de
tergitur/ tāto lucidius dīne repa
tioni beneficiū specular. Peccatū
enī sicut **Aug.** est tenebra quib
intellectus obtunditur et interior hō
totus obtenebratur. **V**n necesse est
vt tanto sollicitius mētales oculi a
peccati tenebris p cōpunctionis la
crimas cōtinue expugentur. quāto
āplius per hanc cōtemplationis ra
diū obtenebratur. **I**ā igitur anima in
affectōnibus serenata dirige radiū
cōtemplationis ad intueūdū. q p
funda dei clemencia/ et q alta dei
sapia q qz mira dei potentia/ sis p
gratiā reformatata. **C**ōsidera pmo
qualiter p beneficiū redēp cōm te a

peccato originali liberāuit. **A**n igitur
noras q per peccatū originale eas
bonis naturalibus et spūalibus spo
liata/ p tati pncipis tenebrarū s
iugata/ a patria tua repulsa et ali
enata. **V**nde scdm **Bernardū** Sin
gularis maiestas mori voluit vt
viverem? / seruire vt regnarem? /
exulārem vt repatriarem? **E**t ad vi
lissima opa inclinatus est/ vt nos
constitueret sup oia opa sua. **V**enit
enī filius hōis querere et saluū facere
qd perierat. **V**enit inq vt te superbū
hūiliaret. **G**rego. in registro. **A**d
hoc vnigenitū dei filius formā in
firmitatis nrē suscepit/ ad hoc nō
solū visibilis s etiam despectus appa
ruit. **A**d hoc stulticiarū ludibria
illusionū probra passionum tor
menta tolleāuit/ vt superbū non
debere esse hōiem doceret hūilis de?
Aug. **O**ia bona terrena cōtempnit
deus/ vt cōtempnāda mōstraret/ et
oia terrena mala sustinuit/ vt sus
tinēda doceret/ vt neqz in illis q
retur felicitas/ neqz in istis times
retur adūsitās. **V**enit scdo vt te
patri reconciliaret. **Aug.** **C**ū ini
micius esses patri/ ego reconciliaui
te/ cū longe esses ego veni vt redu
cerem te. **C**ū in mōtes et siluas er
rares qsiui te/ in lapides et ligna
inueni te. in humeris meis portau
i te patri meo reddidi te/ laboraui
sudaui. caput meum spinis expo
siui/ manus meas clavis obiecti/
lancea latus meum aperire per
misi/ sanguinē meum pro te fudi

Tot et que non dicam iniurijs et
asperitatibus lacertatus sum propter te
sed heu propter peccatum tuum te diui-
dis a me. Venit tunc ut te vendi-
tū repararet **Aug?** Admirem?
gratulemur/amemus/laudemus/
adorem?/ quoniam per redemptoris
nostri mortem de morte ad vitam/ de
tenebris ad lucem/ de exilio ad pa-
triam/ de corruptione ad incorrup-
tionem/ de miseria ad gloriam/ de luctu
ad gaudium vocati sumus? **Gregori?**
nazanzen? **O** mira et inaudita pro-
miratio qui creator est fit creatura
qui imensus est capitur / qui diues
est in omnes pauper efficit? Susce-
pit imaginem carnis mee/ ut imagi-
nem quam fecerat repararet. **Ut** car-
nem mortalem immortalitate dota-
ret **Ex** giscere nunc o anima mea re-
spice in faciem christi tui. **Vide** faciem
illam quondam splendore luminosam
propter te velatam contra claritatem. de
core speciosam inflatam/ contra spe-
ciositatem dulcore gratiosam consputam
contra graciositatem. **Amore** deside-
rabilem abominabilem/ contra
desiderabilitatem. **Vide** nunc o anima
mea mira et inaudita prodigia/ et
diligenter considera/ que fecit dominus
super terram. **Deus** illuditur ut hono-
reris. innocens flagellatur ut con-
soletis. **Iustus** crucifigitur ut libe-
reris. **Agnus** immaculatus occiditur
ut epuleris/ sanguis et aqua de la-
tere lanceati emittuntur/ ut pote-
ris. **Respice** igitur in precium redemp-
tionis placans offensam peccatorum.

tionis. **Aspice** exemplum informa-
tionis/ prestans amicum sanctifica-
tionis. **Aspice** auxilium protectionis/
referans ianuam incarnationis
suscipe premium retributionis confe-
rens gratiam iustificationis. **Aspi-**
ce o anima delicata contemplando
assidue/ et fac imitatio perfecti sum
exemplar consummate iusticie/ quod
tibi in monte monstratum est/ hoc
est in christi gloriosissima passione.
an non consideras quod delicijs cor-
poralibus estuas/ a christo dominus
tuus/ rex tuus/ sponsus tuus/ magis-
ter et amicus affligit omni genere
penarum in omni parte sensuum ab
omni statu hominum. **Rex** illudit/ pre-
ses iudicavit. discipulos vendidit
Apostoli reliquerunt pontifices
scribe et pharisei tradiderunt/ gen-
tiles flagellauerunt/ et turbe condē-
nauerunt/ ac milites crucifixerunt
Bernardus **Caput** illud angeli-
cis tremendum spiritibus densitate spi-
rituum pungit. facies pulchra pro fi-
lijs hominum spiritibus iudeorum deturpat.
Oculi lucidiores sole caligant in
morte. aures que audiunt angelicos
cantus audiunt peccatorum insultus.
os quod docet angelos felle et aceto
potatur. pedes quorum scabellum ado-
ratur quoniam sanctum est. cruci clauo
affigunt. manus que formauerunt
celos sunt in cruce extensa clavis
affixe. corpus verberat. latus lan-
cea perforatur. **Et** quid plura non
remansit in eo aliquid liberum nisi
sola lingua/ ut pro peccatoribus

exoraret et matrē discipulo com-
mendaret **Hec bernardus?** **O** fidelis
anima saluator noster nullis ad-
uersariū tēptamentis potuit a
nostre salutis cura reuocari. Sed
quo magis eius nobis ostendit
emulatio/ eo grauior nos si hanc
spernimus sequitur damnatio. **¶**
¶ Anima **¶** **O** homo iā diu tacui
quia que proposuisti cū gaudio pa-
riter a luctu deuota mente recepi
Gaudens igitur gaudebo in dño
quia me tm̄ dilexit vt vnigenito
filio suo non parcere **O** inestima-
bilis dilectio caritatis/ vt ancillā/
imo nec nomine ancille dignā re-
dimeres/ filium tradidisti. **O** dñe
ihesu xp̄e qui ppter me tibi nō pe-
perāsti/ cor meū tuis vulneribus
ita saucia/ et mentē meā tuo san-
guine ita inebria vt quocūq; me
vertā semp te videā crucifixū. **¶**
¶ Et quicquid insperero michi appaēat
tuo sanguine rubricatū/ vt sic to-
tus in te tendens nil valeā preter
te inuenire nil nisi tua vulnera in-
tueri/ hec michi consolatio tecum
mi domine crucifigi/ et michi sit
intima afflictio aliquid preter te
meditari **Hugo de sancto victore**
Nulla dilectio maior/ nulla cari-
tas sincerior/ nullus amor for-
tior mortuus est p me innocens/ nichil
in me inueniens quod amaret. sed
heu quodēs hanc mirā circa nos
diuine pietatis dignationē adu-
to/ de nimia ingratitude mea nō
modicā confundor et erubescō.

Homo **¶** **Hugo de arca anime.**
O anima dereliquisti sponsū tuū
prostituisti amorē tuū et pro tan-
tis beneficijs gratias nō egisti. qz
vt releuaret te illuc vnde cecide-
ras ipse descendē dignatus est/ et
pie pati quod tollerabas **Cogita**
ergo quātū diligat te/ qui nō nisi
moriendo a morte voluit liberare
te. **Hec hugo.** **¶** Unde anima mea
quanto beneficia redemptoris re-
cognoscis digniora/ tāto peccata
ingritudinis sūt deteriora **Vide**
ergo ne sis ingrata/ cui tāta bene-
ficia sunt collata. **¶** Magnū em̄ est
peccatū ingratitude **¶** Quia s̄m ber-
nardū **¶** Ingratitude est q̄si ventus
vrens exsiccans riuulos diuine
miē/ fontem clemencie et fluentia
gratie. **¶** Attēde igitur o anima fre-
quenter volue et reuolue in mēte
illud horribile verbū / quod contra
ingratos p̄fertur in p̄sona salua-
toris dicentis. **¶** Dauid vide quanta
pro te pacior. ad te clamo q̄ pro
te morior/ vide penas quibus affi-
cior/ vide clauos quibus confodior
audi impropetia quibus confundor
Sed cur sit tantus dolor exterior/
cruciatus tamen interior est gra-
uior/ cum te ingrātū experior. **¶**
¶ Et alibi **Bernardus?** **¶** Contra ingratos
in p̄sona xp̄i inuehit dicens **¶** Vos
puli me? quid feci tibi aut in quo
molestus fui tibi **¶** Responde mihi
quid cause est q̄ inimico meo ma-
gis libet seruire q̄ michi. **¶** Attēde
q̄ ego sū q̄ creauit te **¶** Ego omnibus

bonis ditauit te. **E**t si hec modica videtur ingratiss/ ego preciosissimo sanguine meo redemi te. **E**ya aia mea non recedant hec a corde tuo non discedant ab ore/ semp grās age/ nūq̄ cessa vngemtu dei filiū pro tantis donis benedicē a magnificare. **S**it tibi dilect? pro hijs omnib? aliquando fasciul? mirare in corde tuo / aliquando iubil? in mente/ laus in ore/ melos in aure. **A**nima. **N**am diucius me continere non valeo. **D**ic queso. **Q**uid retribuā domino pro omnibus q̄ retribuit mihi. **H**omo. **Q**uammina sicut dicit **Bernardus in meditationib?** **T**otam vitam tuā debet huic non immerito/ qui vitā suā pro te posuit. **E**t cruciatus duos sustinuit/ ne et tu eternos cruciatus sustineres. **Q**uid tibi durū esse poterit cū recordatus fueris/ q̄ ille speciosus forma dei pro te voluit crucifigi. **Q**uā in debita miseratio/ q̄ inopinata dilectio/ q̄ stupenda dulcedo/ regē glorie pro despectissimo vniculo crucifigi. **Q**uā dulcis amicus o q̄ fortis auxiliator/ o q̄ prudēs cōsiliator. **A**nima. **H**omo fateor vt vere cognosco si essent in me omnes vite filioꝝ adam/ omnes dies seculi/ et labores oim hominū qui sunt fuerūt et erunt/ nichil esset ad comparationē illius quod sponsus meus pro me sustinuit / quod pro peccatis meis filius dei tolleravit. **C**ū ergo donas

vero ei quicquid sū a quicquid possū non erit sicut stella ad solem/ sicut stilla ad fluiū et sicut puluis ad montē. **H**ec bernard? **H**omo. **Q**uammina quia iā considero q̄ de purata contēplationis oculo gratiam diuine redēptionis qua te a peccato originali sponsus tuus liberauit agnoscis / adhuc modicum pro deo loqui incipiā / et tibi ad cumulum diuine miserationis qualiter per ipsā a peccato actuali liberata sis ostendā. **C**onuertere igitur radium contēplationis ad beneficiū iustificationis / et considera domini tui gratiā / q̄ paterne per occultā inspirationē te a peccato reuocauit / q̄ dulciter a q̄ admirabiliter alloquendo per interiorē allocutionē te vocauit dicens. **R**euertere reuertere sumas mitis / id est anima per peccatum misera effecta / captiua et mortificata. **R**euertere inquit ad me o anima / ego creator tuus sum. **R**euertere ego sū redēptor tuus. **R**euertere ego sum tuus consolator. **E**t si hec modica vident? **R**euertē vltimo / quia ego sū tuus liberalis remunerator. **R**euertere igit ego sū qui te tā nobiliter creauit. **R**euertere ego sū qui te tā misericorditer per mortē meā amarissimā de morte eterna liberaui. **R**euertē ego sum qui te bonis spiritualib? et corporalibus tam multipliciter ditauit. **R**euertere vltimo o anima / ego sum qui te iam p preparatā

felicitatē tam liberaliter remunerati. **H**eueritē inquit a peccato cogitationis/a peccato locutionis/a peccato aduocis et a peccato assuefactionis. **H**eueritē ad me o anima/ te sancti cum magno desiderio expectant et ad tuū aduentū angeli exultant. **H**eueritē vocat te expansis in cruce manibus? **I**hesus xps. **H**eueritē tuū reditū p̄stolatur totius eius trinitatis abissus. **O** anima hec fuit vox si bene recolis dilecti inuitantis. **A**duerte nūc que fuerit longanimitas expectantis. **O** quāto tēpore tuū aduentū expectauit. **H**eu quanto tempore te in peccatis tuis tolleauit. **O** quāto quātos aū tuā cōfessionē dānauit/ et te semp peccantē misericorditer expectauit. **H**eueritē adhuc o aīa xps in cruce expectans te habet caput inclinatum ad te peccatricē et immundā deosculandū. **H**abet brachia extensa ad amplexandū manus apertas ad remittendū. **C**orp⁹ extensū ad se totū impendendū. **P**edes affixos ad commendendū. **I**atus apertū ad te in illud intromittendū. **E**sto ergo o anima iam colūba midificans in foraminibus petre in cauernis maris. **P**uola manus/ puola pedes/ inuola lateri/ ibi tuta requies/ ibi secūa quies. **H**ec bernard⁹. **H**ugo de sancto victore. **H**ec ergo o aīa si digne cogitare posses quot et quales in tui cōpassione abiecti sūt qui tibi dataz gratiā consequi

non meruerunt. **E**legit ergo te de omnibus/ assumpsit ex omnibus/ amavit pre omnibus. **A**n ignoras quā feda prius fuisti quā polluta et dissoluta prius extitisti. **I**pse te lauit lauachro regenerationis/ pauit cibo dulcissimi corporis. **I**pse tibi dedit vestimētū virtutū/ quibus nuditatē tuā te geres/ et te adornas. **I**pse contulit aromata bonorum operū/ quibus fetorē peccati effugares/ dedit speculū scripture in quā speciem tuā agnosces. **H**omo. **O** anima vidisti longanimitatem expectantis/ iam nūc conuerte radium cōtēplationis ad benignitatem iustificationis. **E**t cogita diligenter vnde tibi post hec omnia/ tā inestimabilis grāuit eius merearis esse sponsa in quā desiderant angeli prospicere. **B**ernard⁹. **Q**uod ergo retribuēs domino pro omnibus que retribuit tibi. **T**ribuit enim tibi per gratiā vt sis sociā mēse/ sociā regis/ sociā thalami. **V**ide quibus brachijs a te sit amplexandus/ quibus labijs deosculandus/ quā te tantū estimauit/ vt te suo sanguine mūdaret et propter te somnum mortis exciperet. **A**nima. **F**ateor iam et cognosco et perior et intelligo me multa plura hijs a deo meo recepisse/ sed pro hijs omnibus nichil dignū beneficijs tantis deo retribuisse. **B**ernard⁹. **I**n meditacōnibus. **M**isericordias domini in eternum cantabo. quia septē in me misericordias factas

confideo/per quas suā inestimabilem pietatem euidentissime recognosco. **P**rimo q̄ a multis peccatis me conseruauit **S**ecundo q̄ me peccantē non statim dānauit sed me p̄logante iniquitatē ipse p̄longauit pietatē **T**ercio q̄ cor meū immutauit vt fierent dulcia que p̄us erāt amara. **Q**uarto qz me penitēte misericorditer recepit **Q**uinto q̄ cōtinendi et emendandi michi virtutē prestauit **S**exto q̄ dedit michi graciā p̄merendi. **S**eptimo q̄ michi tribuit spem obtinendi. **A**nima **D**ic mihi iam o homo p̄pter diuinā clemenciam quid p̄ hīs omnib⁹ domino meo retribuā. ne fiam indigna p̄cipiendis si ingrata fuero inuēta de p̄ceptis. **Q**uid ergo retribuā domino/ nisi q̄ diligas et gracias agā/ confitear et laudem dicā nomini suo et̄no et benedicto. **Q**m̄ tam parat⁹ est michi dimitte mala/ et tā ineffabilia conferre bona gr̄ie eius deputo q̄ peccata mea quasi glaciē soluit **G**ratie eius deputo q̄ quecūqz mala non feci/ et ideo om̄ia michi reputo dimissa quecūqz a me ipso duce non sunt commissa. **H**omo **A**nima scito q̄ quicquid tibi dilectus tuus contulit/ p̄pter te quicquid sustinuit/ totū in caritate p̄petua quate dilexit consumauit. **U**nde ficut estimo nec melius nec decentius/ q̄ per dilectionē retribuit⁹ quod ex sola dilectōe donat⁹. **A**nima

Eya mi domine de⁹ me? si hec ita se habent/ quāto ego infelix et misera diligere debere⁹ deū meū qui me creauit cū nō erā/ redemit aqz perierā/ et de multis periculis liberauit me/ quando errabā reduxit me/ quando ignorabā/ docuit me/ quando peccabam corripuit me/ quando contristabar consolatus est me/ quādo steti tenuit/ me qm̄ cecidi erexit me/ quādo iui durit me/ quando ueni suscepit me. **H**ec et multa alia fecit michi de⁹ meus de quib⁹ dulcē michi erit semper loqui semp cogitaē/ semp gr̄ias agere/ vtinā pro omnib⁹ beneficijs suis possim eū laudare et amare. **C**ū em̄ cunctis sit p̄sēdens/ singulos implens/ vbiqz p̄sēns auctorū curā agens/ et tam singulis q̄ omnib⁹ p̄uidens/ ita tamen totū ad custodiā meaz occupat⁹ video/ quasi omnib⁹ oblitus fuerit/ et michi solum intendere uelit. **S**i em̄ presentē se michi exhibet/ semper se paratū offert/ si me paratum inuenerit/ vt quocūqz me uerto nō me deserat nisi ego p̄us deseram eū. **N**ec pro omnibus quo illi retribuā/ habeo/ nisi tantū vt diligā. **H**ec auctor de spiritu et anima **B**ernard⁹. **O** bone ihesu quociens post inensam et innumera biles lacrimas/ quociens post varios singultos et gemitus me sauciatur et iam pene desperantem uixisti uinctione misericordie tue et omnino pene deficientē excepisti

gaudentem/nec dereliquisti de re
 mia presumentē **Sed** sup hec om
 nia michi te bone ihesu amabile
 non immerito reddit calix passio
 nis quē bibisti op? nostre redēp
 tionis quod suscepisti **Hoc** enim
 est q? totū amorē meum vindicat
 sibi · hoc est q? meaz deuotionem
 blandius alliat/a iustus stringit
 et vehementius affiat. **Et** vbi
 te humiliasti vbi te naturalib? ra
 dijs exuisti/ ibi caritas plus efful
 sit/gratia amplius radiauit. **Hec**
Bernardus **Adiuuans** inqt aia
 in **Canticis**/filie iherusalē vt si in
 ueneritis dilectuz nūciate ei quia
 amore languet **Bernard?** Non
 operit anima quē diligit quia p
 sentē omnib? credit / qui de corde
 suo nō recedit **Augustin?** · Amo
 te domine et impatiens est amor
 nec lacrimis sedatur donec amori
 detur quod amatur. **Nichil** eius
 mesticiā consolatur quousq? non
 aspidatur qd desiderat. **¶ Anima**
Sed nūquid o homo ille tenetur
 deum diligere qui se gaudet talia
 qualia ego cōmisi minime commi
 sisse. **¶ Homo** **¶ Anima** nō te
 quisq? irideat ab eo egram sanai
 a quo prestū est/ut nō egrotat
 vel forsanvt maiores labores cau
 tius euitaret. **Et** ideo deū tantūde
 ymo reuera amplius diligit / qz
 per eū me videt tantis peccatorū
 meoz languorib? exui/ per se eū
 videt tantis doloribus nō impli
 cari. **Hec** augustin? in libro **Con**

fessionū **Iheronim?** · Sine amore
 caritatis quū quis quisq? recte credat
 ad beatitudinē tamen venire non
 potest / quia tanta est caritas vt
 etiā pphetia et martiriū sine illa
 nichil esse credant/nollū premiū
 caritati cōpensatur. **Caritas** enīz
 omniū virtutū obtinet principa
 tum **Augustin?** · Da michi te de
 me? **Redde** te michi **Amo** te a si
 par est amē validius. **Nō** possū
 metiri quantū desit michi amois
 tui/ vt currat vita mea i amplex?
 tuos/nec auertat? donec auertat?
 in abscondito vultus tui. **Hoc** tū
 scio q? male michi est preter te et
 omnis copia que de? meus nō est
 mihi egestas ē. **¶ Anima** **¶ Nūc**
 ergo o homo quia pro hijs om
 nibus dilectore meū vt dixisti dic
 ligere debeo/dic queso quātū aut
 qmodo ipsuz diligā/ quaten? sibi
 viāitudinē tante dilectionis res
 pendā. **¶ Homo** **¶ Anima** **¶ Im**
Bernardū quū causa diligendi
 deū deus est/mod? vero diligendi
 eū/est sine modo diligere. **Possū**
 mus tamē modū aliquē ex ipsis
 sacrescripture locis inuestigare.
Ipse em qui tibi dilectionem tri
 buit modum diligendi ostendit
 quando dixit. **Diliges** dominum
 deū tuū ex toto corde tuo / ex tota
 anima tua/ et ex tota fortitudine
 tua. **Dilige** igitur anima amore
 singulari deū patrē qui te tā nobi
 liber ex nichilo creauit. **Deū** filiū
 qui te tam inestimabiliter pro te

moerendo refozmavit. Deū spm̄
 sanctū qui tam misericorditer et
 tam dulciter sepius te consolans
 do a peccato conseruauit/ et in bo
 no confortauit Dilige igitur deū
 patrem fortiter vt nullo alieno
 amore periculose vincaris Deum
 filiū sapienter vt nullo alieno vi
 ciose infaciaris **Del aliter** s̄m **Her
 nardū**. Disce a christo o anima
 christiana quē admodū debeas
 diligere christū. Dilige dulciter
 prudenter et fortiter Dulciter vt
 amore illius omnis amor alius
 tibi vilescat/ et ipse solus sit tibi mel
 in ore/ melos in aure iubilus in cor
 de. Dilige prudenter vt amor tuus
 in eo solo et in nullo alio continue
 inardescat. Dilige fortiter vt tua
 fragilitas omnia dura et aspera
 gaudenter pro ipso sustineat **Vt**
 dicas labor meus vix est vnius ho
 re et si amplius est non sentio pre
 amore **Iheronimus**. Ita christi
 anus per amorē in christū iugiter
 intendat vt omnia libenter ppter
 ipsū sustineat donec ad ipsū per
 ueniat. **Hec iheronimus** **O** anima
 semper in mente tua pertracta quā
 dulciter christus te dilexit in in
 carnatione/ quā prudenter in conu
 satione/ et quā fortiter in passione.
 nulla dilectio maior. nulla caritas
 sincerior/ nullus amor fortior. mor
 tuus est pro te innocens nichil
 in te inueniens quod amaret **Hec**
hugo de sancto victore **Q**uam
 Dic quōso o homo salua reuerētia

tua si ex curiositate/ s̄ ex hūilitate
 nō humilitate/ non ex presūptio
 ne sed potius ex deuotione inter
 rogo **Et quid est quod amo/ cum**
 deum meum amo **Homo** **Q**uam
 anima si tua questio esset presūp
 tuosa nimis esset vitiosa/ sed quia
 ex deuotione originatur deuotaz
 responsionem meretur **Audi** et
 rogo quid dicit ille magnus amator
 dei **Augustinus** in libro confessionū
 nū **Cū** deū inquit amo si amo spm̄
 aut deus/ non tps/ nō candorem
 lucis istis amicum oculis/ non dul
 ces melodias/ nō vnguenta suauiter
 redolēcia/ nō māna nō mella
 non membra carnis amplexibus
 acceptabilia/ non hec amo cū deū
 amo **Sed quid amo** Amo lucem
 quandā/ quandā vocem quendam
 odorem/ quandā cibum/ quandā
 amplexū interioris hominis mei
 vbi fulget anime quod nō capit
 locus/ vbi sonat quod non capit
 tempus/ vbi redolet quod nō sper
 git flatus/ vbi sapit quod non mi
 nuit edacitas/ vbi heret quod nō
 diuellit facietas. **Q**uam
 queso o homo vel paululū de cari
 tatis virtute/ qua cognita ad dili
 gendū deum fortius animus inar
 descat **Homo** **R**euera o ani
 ma caritatis fructus magnus est
 sed occultus. Ipsa em̄ secundum
 Augustinū in aduersitatibus tol
 lerat in prosperitatibus temperat
 in passionibus et fortis In bonis
 operibus et hilaris/ in temptatio

ne tutissima **I**n hospitalitate liberalissima / inter veros fratres letissima / inter falsos patientissima .
Ipsa est inter opprobria secura / inter odia beneficia / in iras placida / in insidias innocens / in iniquitate gemens / in veritate respirans **Hec** augustinus de laude caritatis .
O amor ex quo oritur strenuitas morum / puritas affectuum / subtilitas intellectuum / sanctitas desideriorum / claritas operum / fecunditas virtutum / dignitas meritum / sublimitas premium .
O dulcedo amoris / o felix amor dulcedinis / com-medat te cor meum / et nectare tuo repleantur viscera anime tue **Bernardus** .
O anima que dulcis est cibus caritatis / qui fessos alleviat / debiles roborat / mestos letificat .
Iugum namque veritatis facit leve et onus eius suave **Idem** .
Fateor domine non sustineo pondus diei et estus / sed iugum suave et onus leve porto **O**pus enim meum vix est unius hore / et si plus est non sentio pre amore .
Sed quid plura .
Hugo de sancto victore .
Tanta est vis amoris ut tale te necesse est esse quale est illud quod amas **E**t cui per affectum coniungaris in ipsius similitudine ipsa quodammodo societate transformaris **A**nima **I**am video quoniam miser est omnis animus iunctus amicitia rebus temporalibus / que cum labore acquiruntur cum timore possidens

tur cum dolore amittunt **Augustinus** **S**ed beatus est qui amat te domine / et inimicum propter te et amicum in te **S**olus enim nullum carum amittit / cui omnes in te cari sunt te vero nemo amittit / nisi qui dimittit .
Qui ante te dimittit / quo vadit nisi a te placido ad iratum .
Idem .
O caritas que semper ardes et nunquam extingueris **C**aritas deus meus accende me .
Iubes ut amem te / da quod iubes et iube quod vis **I**ubes certe quod contineam a concupiscentia carnis / a concupiscentia oculorum et ambitione seculi augustinus **M**inime domine amat qui aliquem tecum amat quod propter te non amat .
O homo amemus christum et eius inherere queramus amplexibus / et facile videtur omne difficile

Capitulum secundum

Quoniam instabilis sit mundus et mundana opulentia

Homo

O Anima iam ut video recognoscis quod felix et quod beatus est qui in solo eternitatis desiderio per amorem figitur quia nec prosperitate extollitur .
 nec aduersitate quassatur .
Et dum nihil habet in mundo quod diligat / nihil est in mundo quod pertimescat .
Hec gregorius in moralibus .
Conuertere igitur o anima